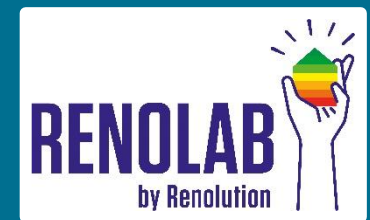

De bouwplaatslogistiek in de Renolab.B-laureaatprojecten

Casestudy

Cécile Rousselot
abt be voor RENOLAB.B

I. PRESENTATIE VAN DE SPREEKSTER

Cécile Rousselot is adviseur duurzaam bouwen bij het studie- en adviesbureau abt be. Ze is al meer dan 10 jaar actief in advies, informatie en sensibilisering van professionals uit de sector rond duurzame bouw- en renovatiepraktijken. Ze zet haar ervaring in voor expertise) en consultancyopdrachten, zoals de begeleiding van Renolab.B-werven, waarvan ze sinds twee jaar een van de onderdelen coördineert.

Deze presentatie geeft een overzicht van de opgedane ervaringen rond bouwplaatslogistiek die werden verzameld in het kader van de Renolab.B-begeleidingstrajecten "uitvoering voor opdrachtgevers" en "uitvoering voor aannemers", die door abt be in samenwerking met CERAA werden uitgevoerd. De goede praktijken, lessen en innovatieve werkwijzen die op de bouwplaatsen werden vastgesteld, zijn opgenomen in een binnenkort te publiceren casestudy. De resultaten daarvan worden kort toegelicht in de volgende slides.

DOELSTELLINGEN VAN DE PRESENTATIE

- Een overzicht geven van de opgedane ervaringen uit de Renolab.B-projecten rond het thema bouwplaatslogistiek
- Goede praktijken en innovatieve ideeën delen
- Veelvoorkomende valkuilen en obstakels delen
- U inspireren voor uw eigen projecten!

PLAN VAN DE PRESENTATIE

- I. Inleiding – de projectoproep Renolab.B
- II. Beheer van de site tijdens de uitvoeringsfase
- III. Prefabricage en bouwplaatslogistiek
- IV. Bouwplaatsen op een site die in gebruik blijft
- V. Human resources op de bouwplaats
- VI. Conclusie

I. INLEIDING

De Renolab.B-projectoproep

I. INLEIDING

RENOLAB.B

RENOLAB – de projectoproep van de Alliantie Renolution

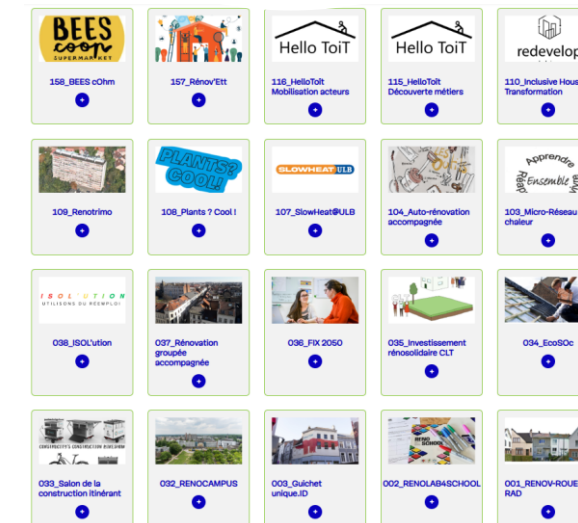
➤ 2 delen:

➤ Renolab.ID:

Wil ondersteuning en regionale zichtbaarheid bieden aan ideeën en projecten die bijdragen aan het **wegnemen van obstakels** voor de duurzame en circulaire renovatie van het Brusselse gebouwenbestand

➤ Renolab.b:

Wil het **ontwerp en/of de uitvoering** van duurzame en circulaire renovatieprojecten van het Brusselse gebouwenbestand ondersteunen

[Laureaten RENOLAB.ID | Renolution](#)

[Interactieve kaart van de laureaten Renolab.b](#)

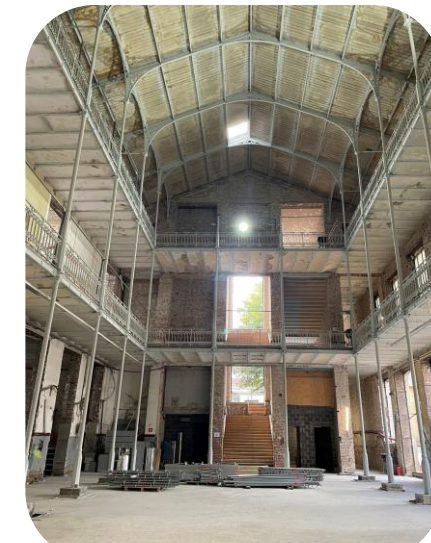
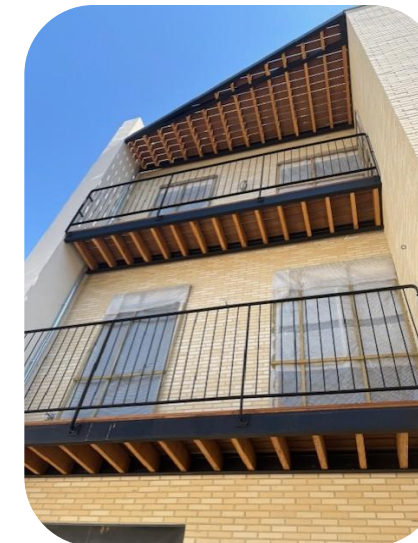
I. INLEIDING

RENOLAB.B

RENOLAB – de projectoproep van de Alliantie Renolution

➤ Renolab.b

- Heeft betrekking op: tertiaire en residentiële gebouwen, ongeacht hun bestemming
- Biedt:
 1. Financiële steun, begeleiding en promotie van renovatieprojecten, van het ontwerp tot de uitvoering op de bouwplaats
 2. Innovatie ondersteunen
 3. Instrumenten voor circulair en duurzaam ontwerp testen
 4. Actoren en actrices uit de sector met elkaar in contact brengen
- 3 categorieën:
 - Ontwerp
 - Uitvoering Opdrachtgevers
 - Uitvoering Aannemers

I. INLEIDING

RENOLAB.B

RENOLAB – de projectoproep van de Alliantie Renolution

- **Renolab.B**
 - Verzamelen van lessen uit eerdere ervaringen en praktijkervaringen, onder meer via begeleiding door experts in de 3 categorieën
 - Ervaringen rond talrijke thema's die verband houden met renovatie, waaronder het recupereren en hergebruiken van grondstoffen
 - ➔ Bijdragen aan de evolutie van de sector naar een meer duurzame en circulaire aanpak van renovaties

I. INLEIDING

CASESTUDY BOUWPLAATSLOGISTIEK

Inhoudsopgave

1. Materiaalstromen en -opslag
2. Prefabricage en bouwplaatslogistiek
3. Beheer van de site tijdens de uitvoeringsfase
4. Bouwplaatsen op een site die in gebruik blijft
5. Human resources op de bouwplaats

Logistique de chantier - Etude de cas RENOLAB.B

Organiser et gérer un chantier en région bruxelloise, et plus spécifiquement un chantier de rénovation, peut présenter des défis spécifiques. Parcelles et bâtiments de taille réduite et densément bâtis, complexité des livraisons et déplacements... Ce contexte présente cependant également des opportunités à saisir. Dans la perspective de la Stratégie Renolution qui prévoit une augmentation importante du nombre de chantiers de rénovation dans notre région, il est d'autant plus important de se pencher sur les retours d'expérience issus des suivis des chantiers RENOLAB.B.

Ce document propose une analyse des retours d'expérience et stratégies rencontrées en termes de logistique de chantier. A travers une diversité de chantiers de projets résidentiels ou tertiaires, cette étude relève les points d'attention, démarches à encourager, exemples inspirants ou autres leçons à tirer.

Sans objectif d'exhaustivité et sans ambition d'établir des règles absolues - chaque chantier restant un cas particulier avec des priorités et enjeux spécifiques, vous trouverez dans les pages suivantes des retours d'expérience issus des suivis de chantier des projets suivants : 005_Cosmos Fakane, 005_Cosmos Icontech, 007_Berensheide, 009_GROVAN, 012_Thermotopie, 022_Ransbeek, 070_Mundo B, 073_Poincaré, 097_NOR5, 102_Boondael, 120_Général Jacques, 121_Rabelais, 123_Bonniers, 128_Gulden Bodem, 131_Roodebeek, 133_Bockstael 138, 134_Mélèzes, 143_Clos des Mariés. Ces projets sont présentés plus en détails sur le site [Renolution dans la section Renolab.B](#). Une liste des acteurs impliqués sur chacun des projets abordés dans ce document se trouve en fin d'étude.

073_Poincaré
Chutes de revêtement sol pour protection des colonnes

Intégration temporaire de matériaux de réemploi pendant la phase chantier :

Construction des nouveaux locaux de chantiers dans un hangar avec des matériaux et éléments de réemploi (blocs béton, sanitaires, revêtement de sol, tableau électrique...) (121_Rabelais)

Réutilisation de matériaux en fin de vie comme dispositifs de chantier : ancien balatum pour la protection des sols, tentures pour la protection pendant les phases de peinture, éléments structurels endommagés pour support des mises en œuvre (009_GROVAN), dalles de tapis pour servir de protections pour le sol et les colonnes (évitent l'utilisation de protections en plastique ou à usage unique). (073_Poincaré)

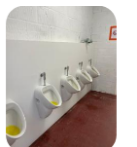
Récupération des panneaux OSB du plancher comme panneaux de protection de l'ouverture de la dalle. (070_Mundo B)

Recertification d'extincteurs pour être utilisés pendant les travaux sur chantier (143_Clos des Mariés)

Monitoring des flux de matériaux et des déchets en phase chantier

Suivi de la production des déchets et du type de déchets tout au long du chantier. (097_NOR5)

Suivi en temps réel des flux entrants et sortants du chantier via une application, permettant de surveiller la progression du chantier et son budget, des interventions et des prises de décisions rapides. (009_GROVAN)

Sanitaires de réemploi dans l'installation de chantier, 121_Rabelais

Matériau	Quantité	Unité	Origine	Destination	Statut
Béton	100	m³	Site	Site	En stock
OSB	50	m²	Site	Site	En stock
Sanitaires	10	unités	Site	Site	En stock
Tableaux électriques	5	unités	Site	Site	En stock
Dalles de tapis	20	m²	Site	Site	En stock
Blocs béton	50	m³	Site	Site	En stock
Chutes de revêtement	10	m²	Site	Site	En stock
Panneaux OSB	10	m²	Site	Site	En stock
Extincteurs	5	unités	Site	Site	En stock

Outil de suivi des flux sur le chantier 009_GROVAN

I. INLEIDING

CASESTUDY BOUWPLAATSLOGISTIEK

I. INLEIDING

CASESTUDY BOUWPLAATSLOGISTIEK

II. BEHEER VAN DE SITE TIJDENS DE UITVOERINGSFASE

II. BEHEER VAN DE SITE TIJDENS DE UITVOERINGSFASE

Uitdaging: de milieu-impact tijdens de uitvoeringsfase tot een minimum beperken

Bepaalde **ontwerpkeuzes** kunnen het verloop van de werken beïnvloeden

- Renovatie versus nieuwbouw
 - Uitdagingen/beperkingen: weinig opslagruimte
 - Kansen: de keuze om het bestaande te behouden kan de bouwplaatsinrichting op de openbare ruimte verminderen
- Keuze van materialen of bouwtechnieken
 - Toepassing van droge bouwmethoden
 - Biogebaseerde materialen (stro, leem...): beperkte milieu-impact, weinig hinder of gezondheidseffecten, weinig machines

*Ophoging van het bestaande volume op de bouwplaats
131_Roodebeek: minimale bezetting van de openbare ruimte*

Ruw materiaal geleverd op de bouwplaats voor het aanbrengen van leempleister op de muren, werf 012_Thermotopie

II. BEHEER VAN DE SITE TIJDENS DE UITVOERINGSFASE

Hergebruik tijdens de uitvoeringsfase

- Bouwplaatsbeschermingen

009_GROVAN
Hergebruik van oude balatum als
vloerbescherming

073_Poincaré
Resten van vloerbedekking voor de
bescherming van kolommen

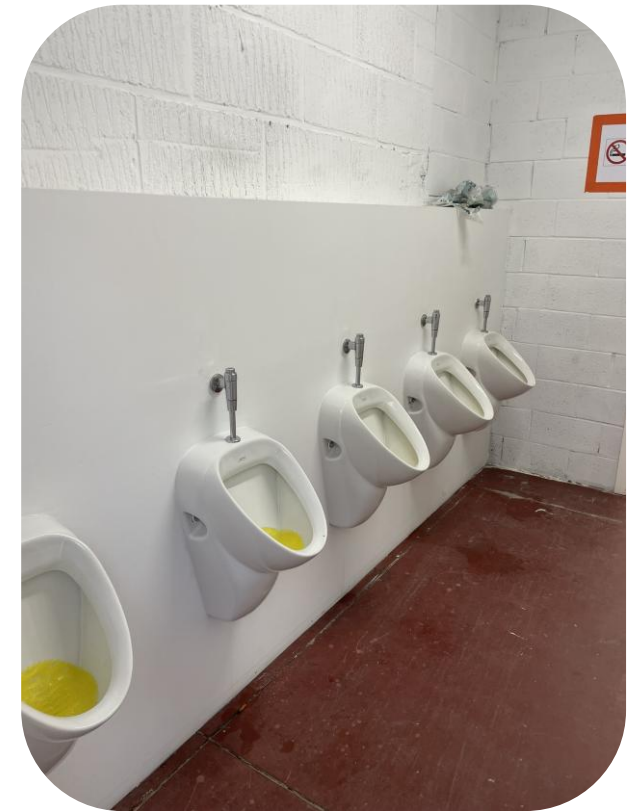

Hergebruik van isolatiekokers van leidingen
als bescherming voor de trapleuningen
133_Bockstael 138

II. BEHEER VAN DE SITE TIJDENS DE UITVOERINGSFASE

Hergebruik tijdens de uitvoeringsfase

- Herkeuring van brandblussers en gebruik ervan tijdens de werken op de bouwplaats
- Bouw van nieuwe werflokalen in een loods met hergebruikte materialen en elementen (betonblokken, sanitair, vloerbedekking, elektriciteitsbord...)
(121_Rabelais)

II. BEHEER VAN DE SITE TIJDENS DE UITVOERINGSFASE

In werking stellen van de technische installaties van het gebouw om ze tijdens de uitvoeringsfase te gebruiken

- Gebruikmaken van bestaande regenwatertanks:
 - Kwaliteit van het regenwater niet per se gevalideerd door Buildwise – eventueel kunnen zwembadtests worden uitgevoerd
 - Waterhardheid laat niet noodzakelijk alle toepassingen toe (te zacht voor bv. het aanmaken van mortel)
- Balansventilatie geactiveerd om het drogen van de leempleister te versnellen en stof af te voeren
- In werking stellen van de verwarmingsinstallaties tijdens de uitvoeringsfase (werf 097_NOR5)

*128_Gulden Bodem
Reiniging van de filters van de ventilatie met dubbele flux met de compressor. De ventilatie wordt geactiveerd tijdens de droogfase van de leempleister. De filters worden aan het einde van de werken vervangen, op het moment dat de bouwheren hun intrek nemen.*

II. BEHEER VAN DE SITE TIJDENS DE UITVOERINGSFASE

Beperking van hinder en van de impact van transport

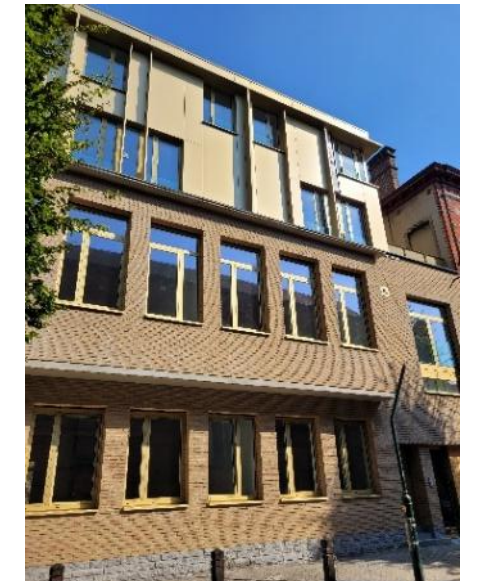
- Organisatie van de werken om geluidsperiodes te beperken: zwaar gereedschap uitsluitend in de voormiddag
- Voorrang geven aan leveranciers die omgekeerde logistiek toepassen
- Gebruik van een cargofiets voor het transport van kleine materialen (in combinatie met de bestelwagen voor grotere materialen)

III. PREFABRICAGE EN BOUWPLAATSLOGISTIEK

III. PREFABRICAGE EN BOUWPLAATSLOGISTIEK

Case study Cosmos Icontech

- Uitbreiding en herbestemming van een gebouw tot woningen met sociaal oogmerk
- Renovatie: aannemer Fakane
- Uitbreiding: aannemer Icontech
- Driedimensionale prefabmodules met een staal/houtskelet en houtskelet

III. PREFABRICAGE EN BOUWPLAATSLOGISTIEK

Case study Cosmos Icontech

- Beperkt materiaalverbruik, goede voorbereiding van de benodigde materialen, overtollig bestelde materialen worden opgenomen in de voorraad voor toekomstige projecten
- Gemakkelijkere herintegratie van restmaterialen in het proces
- Beter afvalbeheer dankzij het werk in de werkplaats
- Levering van afwerkingen, elektrische toestellen enz. in de modules: gemengd resultaat

IV. BOUWPLAATSEN OP EEN SITE DIE IN GEBRUIK BLIJFT

IV. BOUWPLAATSEN OP EEN SITE DIE IN GEBRUIK BLIJFT

Case study 133_Bockstael 138

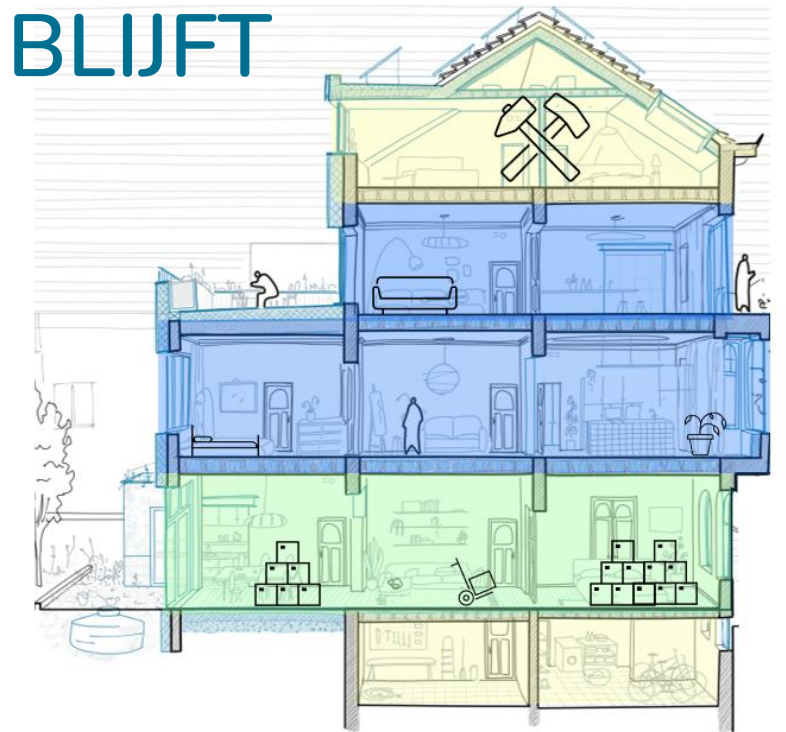
- Herenhuis omgebouwd tot drie appartementen
- Particuliere bouwheren en architecten van hun eigen project
- Werf in afzonderlijke percelen

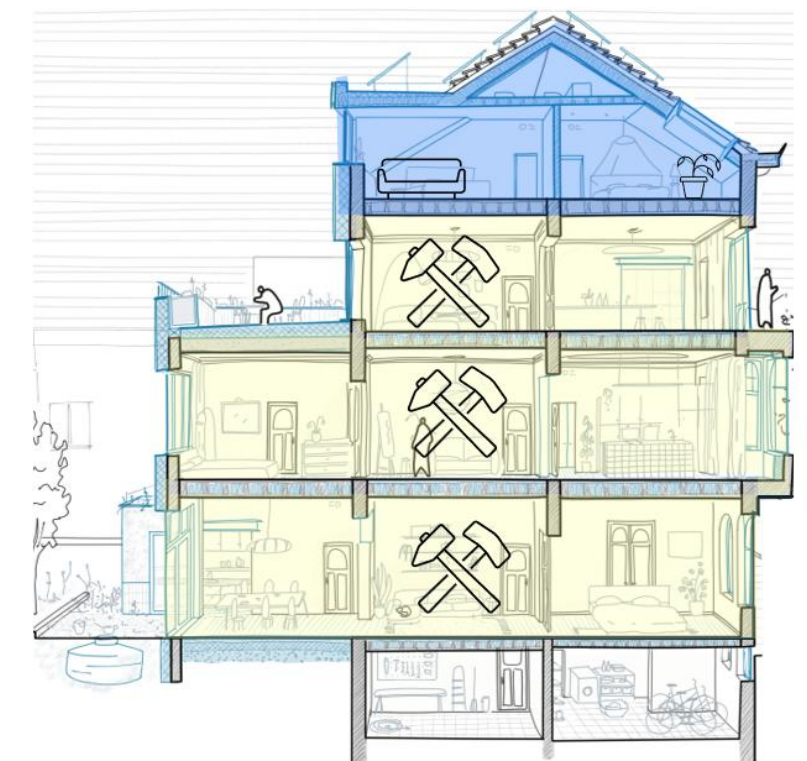
© Elisabeth De Clercq en Sara De Sterck

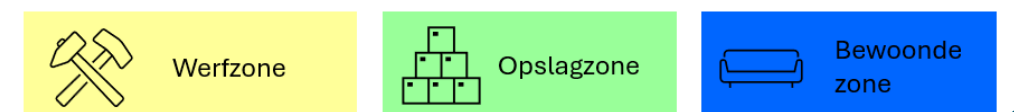
© Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed

Bewoning van het huis in fase 1

Bewoning van het huis in fase 2

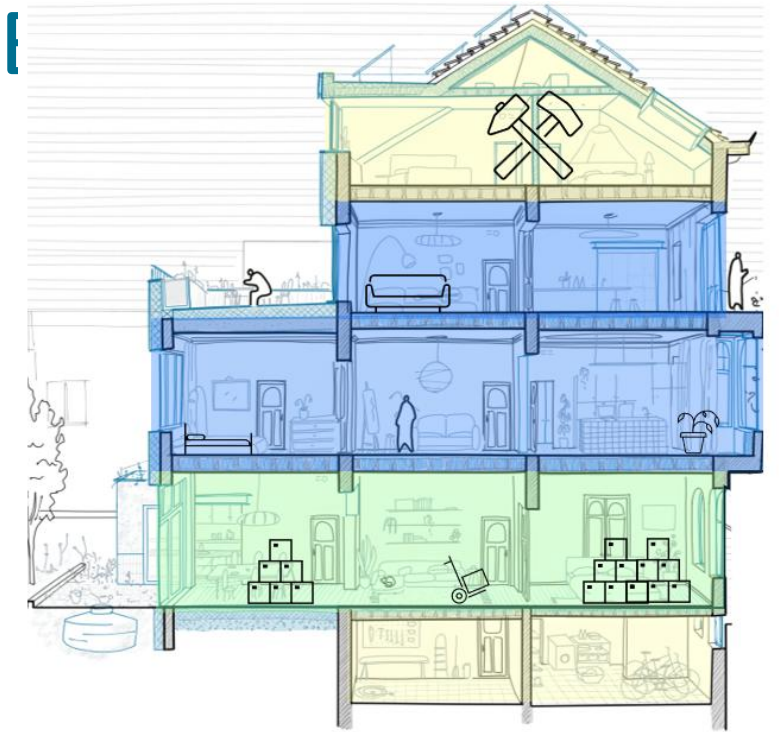
Basisschema © Elisabeth De Clercq en Sara De Sterck

IV. BOUWPLAATSEN OP EEN SITE DIE IN GEBRUIK IS

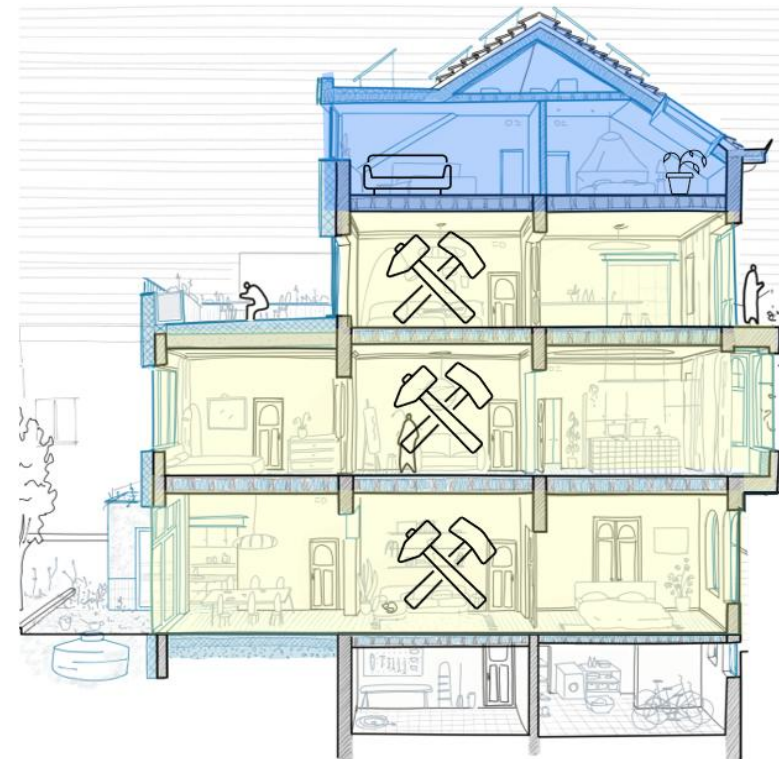
Case study 133_Bockstael 138

Positieve effecten:

- Aanzienlijke budgetbesparing
- Nauwere opvolging van de werken
- Frequentere en vlottere communicatie met de arbeiders

Bewoning van het huis in fase 1

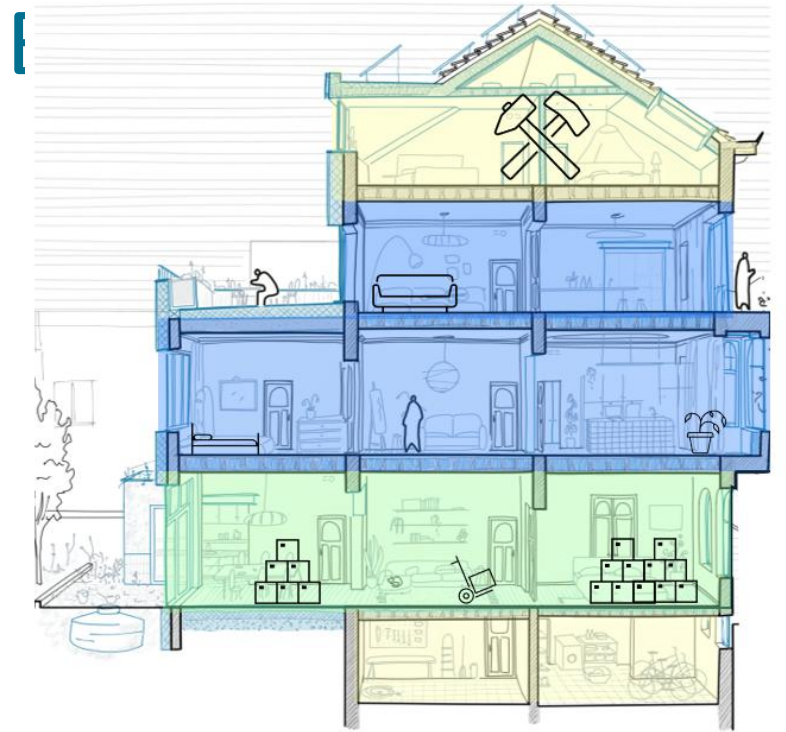
Bewoning van het huis in fase 2

IV. BOUWPLAATSEN OP EEN SITE DIE IN GEBRUIK IS

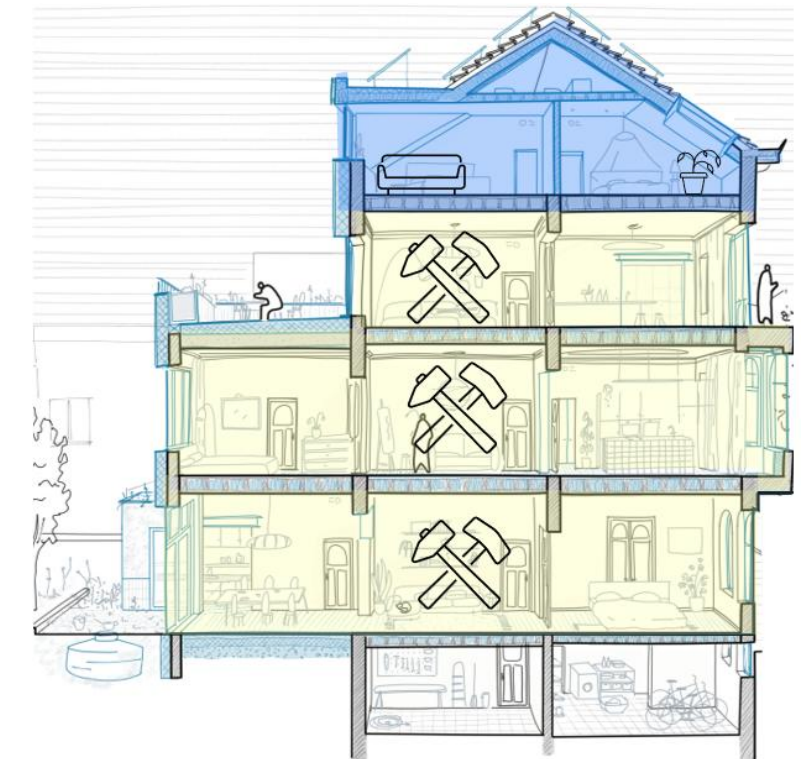
Case study 133_Bockstael 138

Negatieve effecten:

- Planning: bepaalde werken werden uitgesteld om de continue bewoning mogelijk te maken (badkamer)
- Spreiding van de sloopwerken in de tijd, met aanhoudende hinder tot gevolg
- Tijdelijke technische installaties (boiler voor SWW)
- Onvermijdelijkheid van bepaalde werken in de bewoonde zone (boringen voor technische installaties)
- Last door herhaalde verhuisbewegingen

Bewoning van het huis in fase 1

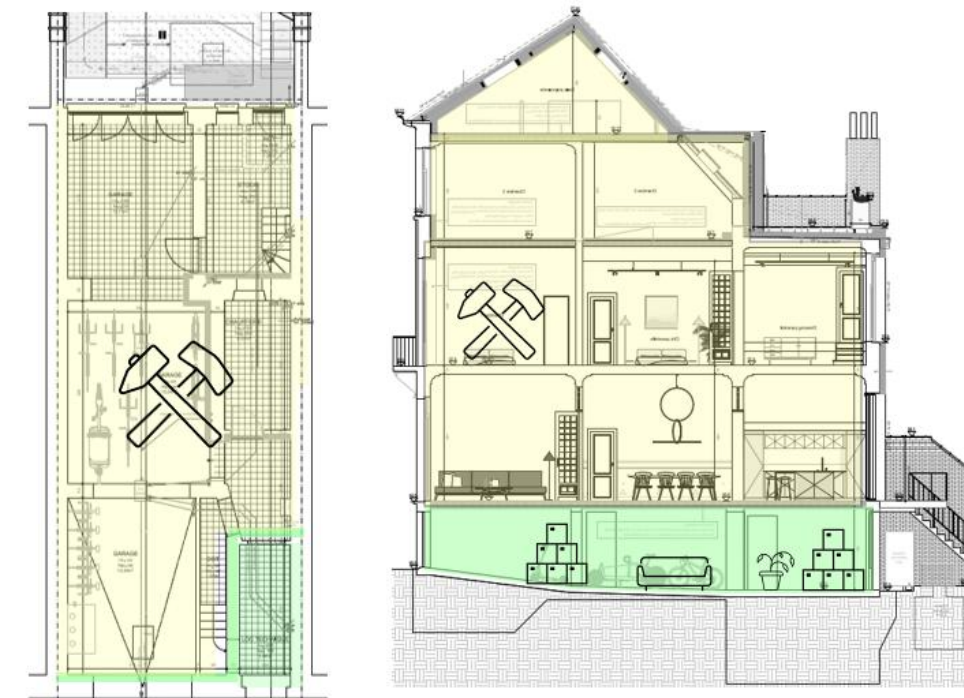
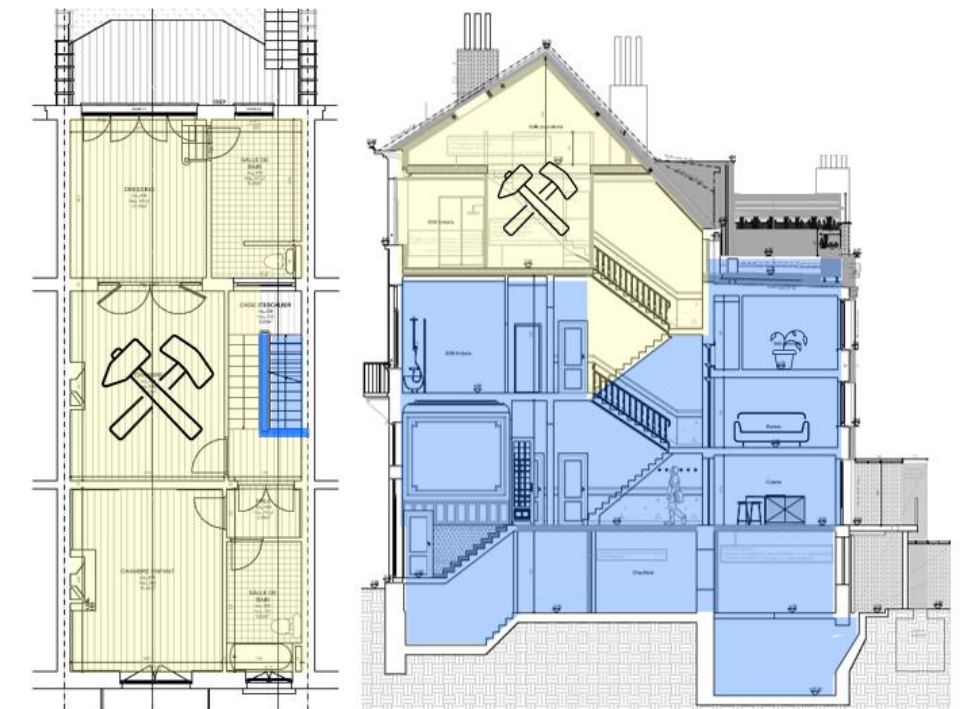

Bewoning van het huis in fase 2

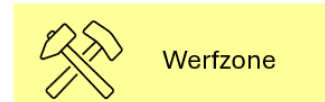
IV. BOUWPLAATSEN OP EEN SITE DIE IN GEBRUIK BLIJFT

Case study 134_Mélèzes

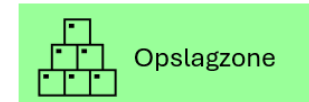
- Energetische renovatie van een burgerwoning uit 1909, bestaande uit 5 niveaus

Afbeeldingen gebaseerd op plan en snede van architectenbureau Ariade

Werfzone

Opslagzone

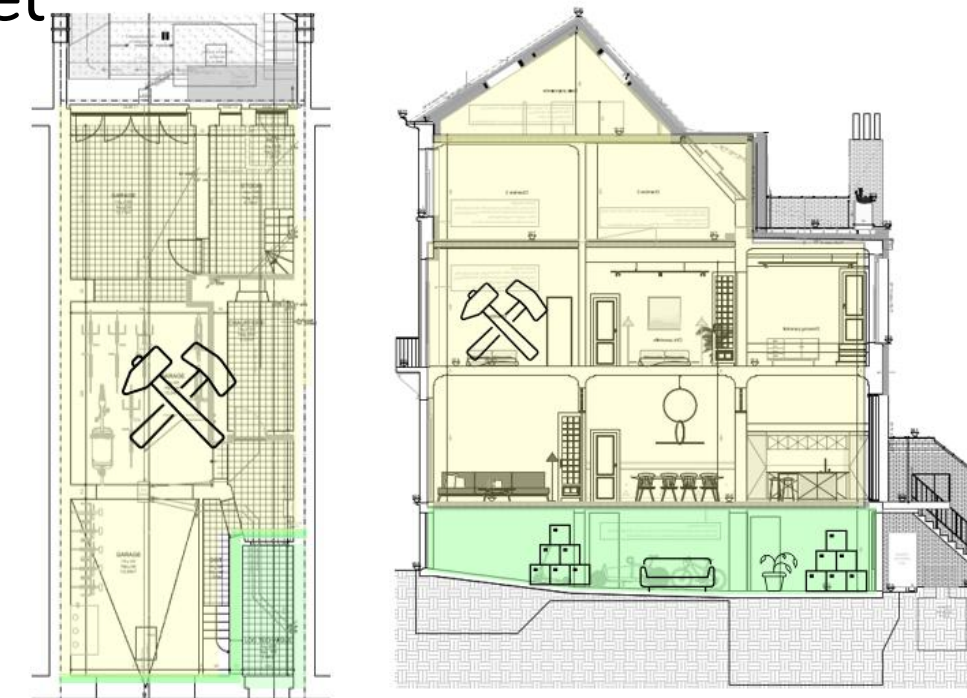
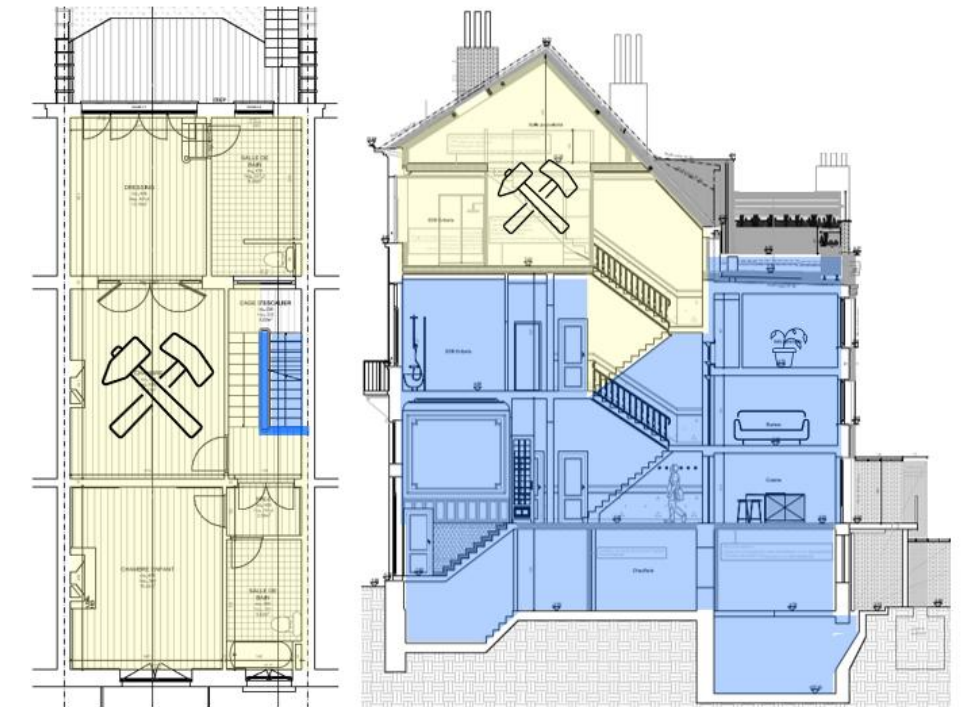

Bewoonde zone

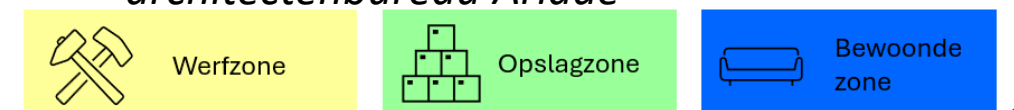
IV. BOUWPLAATSEN OP EEN SITE DIE IN GEBRUIK BLIJFT

Case study 134_Mélèzes

- Lichte en luchtdichte scheidingswand om de bewoonde verdiepingen te beschermen
- Geen opslag van gereedschap of materiaal op de propere verdiepingen
- Toegang via de tuinverdieping voor werken aan de achtergevel

Afbeeldingen gebaseerd op plan en snede van architectenbureau Ariade

V. HUMAN RESSOURCES OP DE BOUWPLAATS

V. HUMAN RESSOURCES OP DE BOUWPLAATS

Case study 073_Poincaré

- Renovatie van een voormalig handelspand van 2.214 m² te Anderlecht
- BH Stichting Plantin
- AAN Casablanca + Casanova
- Socioprofessioneel inschakelingsbedrijf verbonden aan een coöperatieve met een sociaal oogmerk

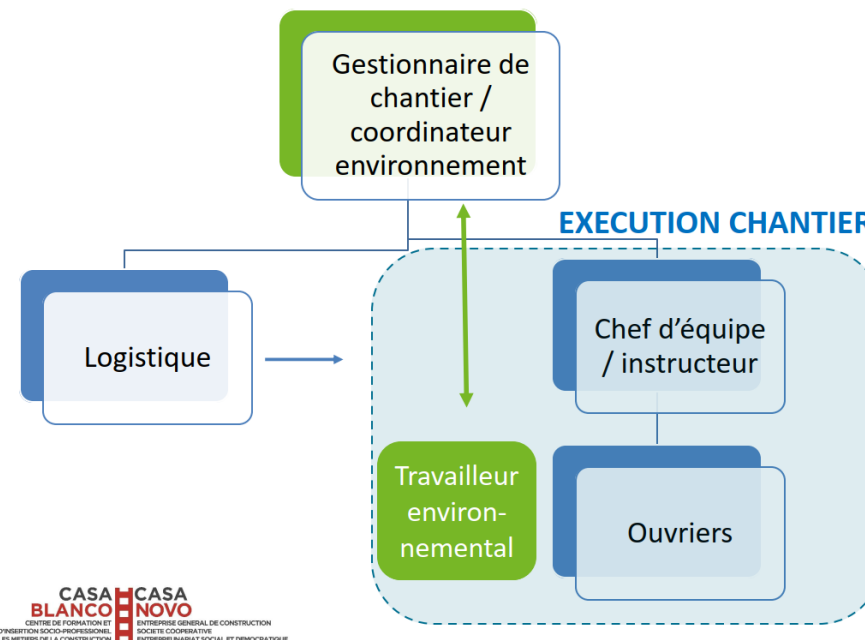

V. HUMAN RESSOURCES OP DE BOUWPLAATS

Case study 073_Poincaré

- Milieucharter geïmplementeerd via een innovatief organogram
- Projectvergaderingen 2 tot 4 x per maand met de teamleiders
- De werfbeheerder vervult de rol van milieucoördinator (0,2 VTE)
 - Zorgen voor de uitvoering van het afvalreductiebeleid: sensibilisering van de werknemers, inrichting van sorteerzones, uitvoering door de arbeiders
 - Toezicht op de taken van de milieuwerker (zie volgende slide)
 - Zorgen voor de monitoring van het afval, een analyse uitvoeren en rapporteren over de resultaten (traceerbaarheid, kwantificering...)
 - Voorstellen formuleren voor circulair bouwen (hergebruik, demonteerbaarheid, enz.)
 - Het intelligent beheer van hulpbronnen organiseren / opvolgen: recuperatiewater, zonne-energie, enz.

ORGANIGRAMME DU PROJET

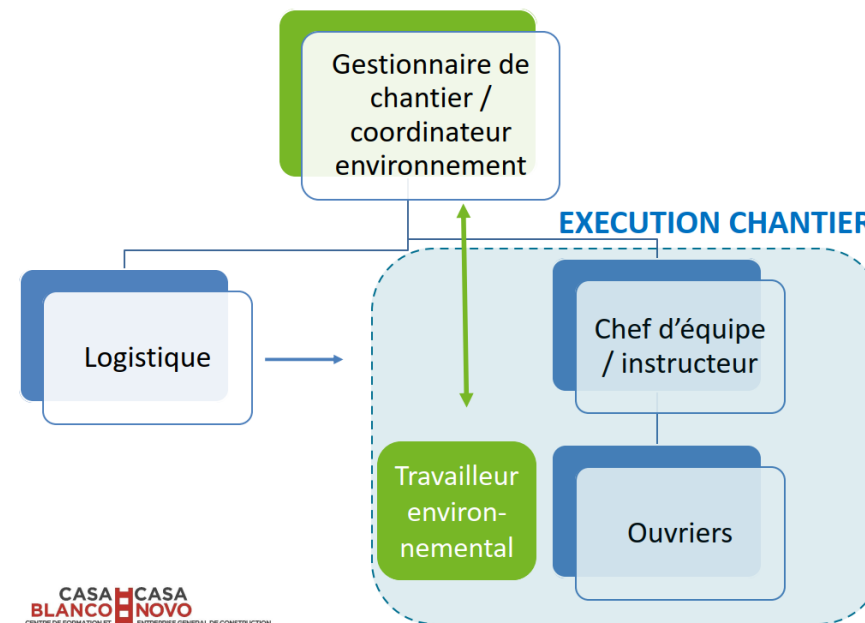

V. HUMAN RESSOURCES OP DE BOUWPLAATS

Case study 073_Poincaré

- Creatie van een functie voor een milieuwerker (1 VTE)
 - De zones en taken met betrekking tot het milieubeheer implementeren
 - De naleving ervan door alle betrokken partijen vergemakkelijken
 - De valorisatie van afval voorbereiden voor de verschillende verwerkingskanalen: hergebruik op de bouwplaats, ter beschikking stellen van het publiek, ter beschikking stellen van lokale hergebruikactoren, overname door recyclagekanalen, enz.
 - Principe "there is no waste"

ORGANIGRAMME DU PROJET

V. HUMAN RESSOURCES OP DE BOUWPLAATS

Case study 073_Poincaré

- Werf als leerschool: mentorschap, praktijkopleiding en theoretische opleiding
- Doelstelling: gedurende twee jaar ongeveer honderd personen opleiden
- Maximalisatie van lokale werkgelegenheid
 - Maximale inzet van werknemers met een arbeidsovereenkomst
 - Beperkte onderaanneming: lokale leveranciers gespecialiseerd in ecologische materialen
 - Onderaannemers ondertekenen het milieucharter
 - Inzet van sociale economiebedrijven en organisaties voor sociaal-professionele inschakeling
- Werken volgens het bouwteamprincipe en beperkte onderaanneming beperken het risico dat keuzes met betrekking tot materialen en uitvoering niet gezamenlijk worden afgestemd.

VI. CONCLUSIE

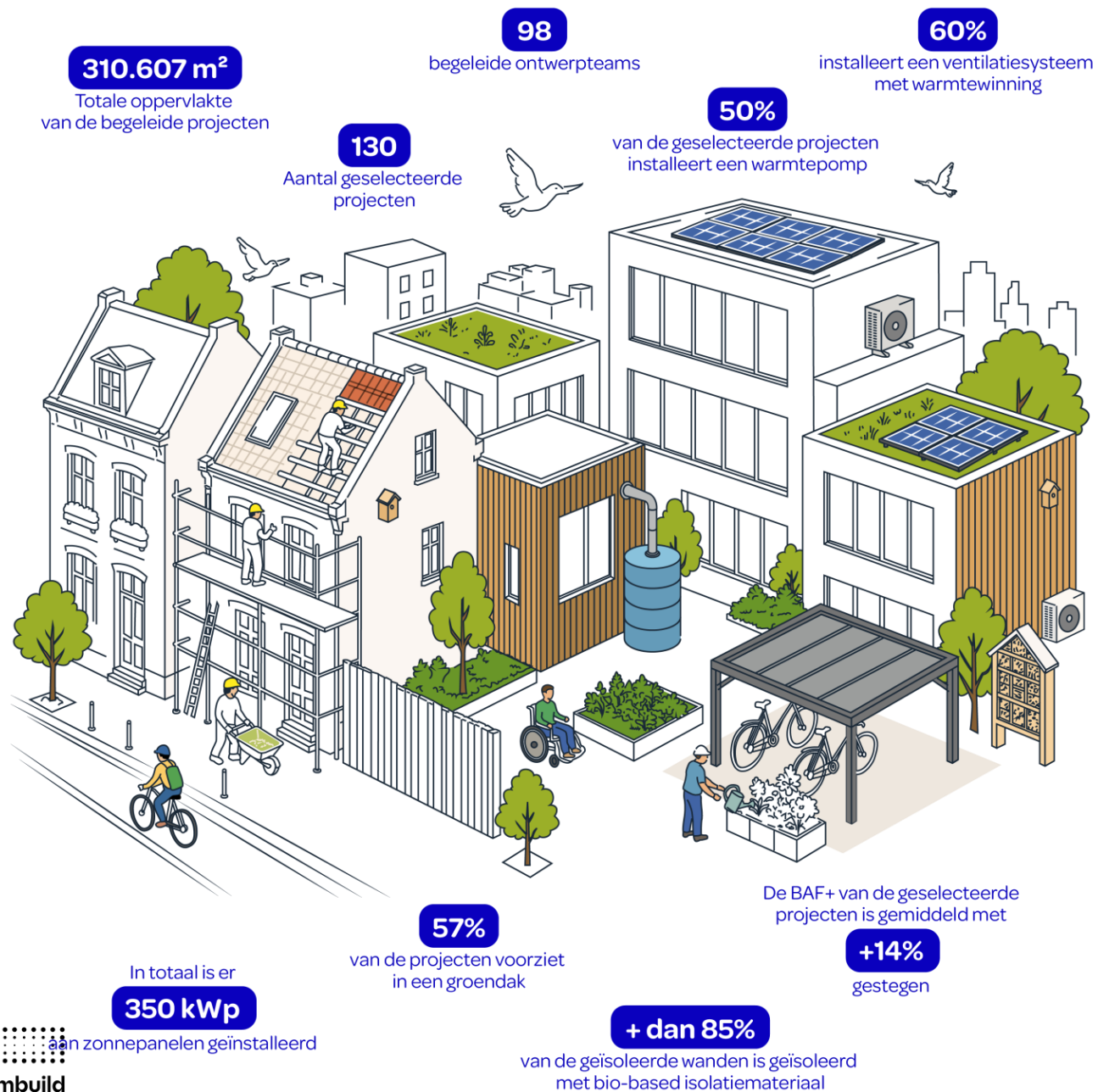
TE ONTHOUDEN

- Bouwplaatslogistiek is niet alleen een zaak van de aannemer: collectieve verantwoordelijkheid
- Al in de beginfases van het project worden er keuzes gemaakt die de organisatie en de impact van de uitvoeringsfase beïnvloeden
- De circulaire economie biedt mogelijkheden voor een alternatief beheer van de bouwplaats
- Durf te experimenteren en synergieën uit te testen
- Positieve praktijkervaringen tonen dat het mogelijk is om anders te bouwen !

Nieuw op de RENOLUTION-website

RENOLAB.B IN CIJFERS

Nieuwe pagina om de opgedane ervaringen van de **RENOLAB.B projecten** te delen.

U vindt er case studies, feedback vanuit workshops en andere news.

News RENOLAB

11/09/2026

Isolatie en ventilatie: inzichten uit RENOLAB.B

Tijdens een workshop zijn de beste praktijken op het gebied van ventilatie in RENOLAB voor een gezins...

17/07/2026

Het project ARA: zelf renoveren, ja, maar begeleid door pro's!

Wat als u bepaalde renovatiewerkzaamheden zelf zou uitvoeren, terwijl u toch kunt rekenen op profess...

11/03/2026

Off-site hergebruik integreren

Circulariteit op de bouwplaats

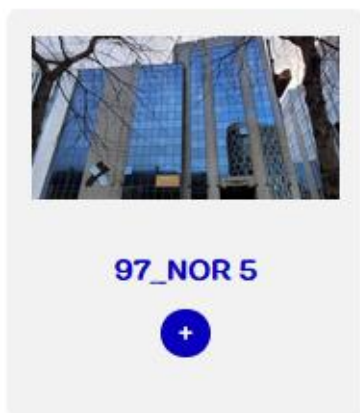
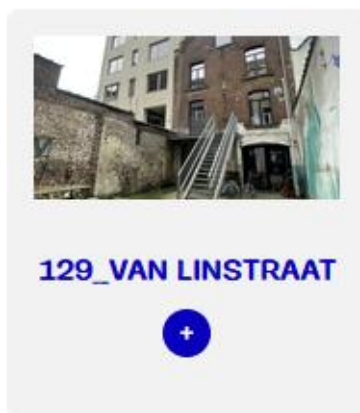
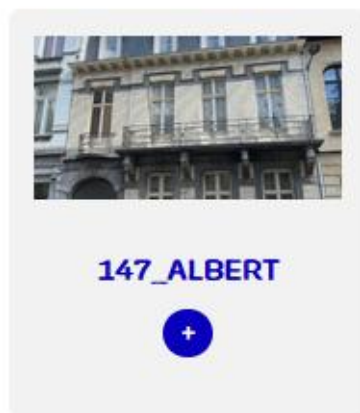

RENOLAB-LAUREATEN

Ontdek hier details over de projecten van de RENOLAB-laureaten.

De RENOLAB.B-laureaten

Uitvoering voor opdrachtgevers

Het renovatieproject van dit gebouw richt zich op het creëren van een woonomgeving die zowel modern als sociaal is. De rehabilitatie omvat het bijwerken van de huidige verdiepingen en de verticale uitbreiding van het gebouw met de toevoeging van twee extra verdiepingen gebouwd met een prefab houten frame. Als resultaat zullen twaalf wooneenheden beschikbaar zijn, waaronder vier passieve duplexen ontworpen in de nieuwe opbouw. Het gebouw zal ook een gemeenschapsruimte en een wasruimte van 100m² voor de bewoners bevatten, waardoor interactie en gemeenschappelijke ondersteuning worden bevorderd.

Energieprestatie en verbetering van het comfort

De renovatie van het gebouw richt zich op optimale isolatie door het gebruik van steenwol voor de muren

Lees het volledige dossier : Uitvoering voor de opdrachtgevers

Lees de uitvoeringsfiche voor bouwbedrijven - Icontech

Lees de uitvoeringsfiche voor bouwbedrijven - Fakane

Deel deze pagina

CONTACT

Cécile ROUSSELOT

Duurzaamheidsadviseur

+32 32053716

c.rousselet@abt.be

abt be voor Leefmilieu Brussel

<https://abt.be>

